

Selectiebesluit archeologische monumentenzorg

**Archeologisch bureau- en verkennend
veldonderzoek, door middel van boringen
Sint-Michielsgestelseweg 7 te Vught
(gemeente Vught)**

Aeres Milieu projectnummer AM19060

**Aeres
(definitieve versie rapport)**

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller	Juan van der Roest	senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	08-08-2019	
Controle	Stefan Molenaar	senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	08-08-2019	SM
Controle Gemeente Vught	Gijs Timmermans	Beleidsadviseur Leefbaarheid, gemeente Vught, afdeling ontwikkeling	08-08-2019	GT

1. Inleiding

In opdracht van Ordito heeft Aeres archeologisch onderzoek uitgevoerd aan de Sint-Michielsgestelseweg 7 te Vught. Aanleiding is de voorgenomen ontwikkeling van de locatie en de aanvraag van een omgevingsvergunning in het kader van sloop en nieuwbouw. De huidige boerderij zal worden gesloopt/herbouwd, waarbij een volledige onderkeldering zal worden gerealiseerd, inclusief een parkeerkelder met inrit. Ook zal ten noorden daarvan een bijgebouw komen dat wordt verbonden met het hoofdgebouw. De onderkeldering zal tot tenminste 3,0 m mv reiken (waardoor een eventueel aanwezige archeologische ondergrond verstoord zal worden). Het plangebied ligt volgens de Archeologische beleidskaart van de gemeente in een zone met een *hoge* archeologische verwachting (*Archeologisch waardevol gebied 3*). De beleidsdoelstelling voor deze categorie is vooronderzoek om vast te stellen of er sprake is van behoudenswaardige waarden. Tevens ligt het plangebied in een aandachtsgebied beekdalen. Volgens het bestemmingsplan *Buitengebied* geldt een *middelhoge* en *hoge* archeologische verwachting.

De gemeente Vught is - als bevoegde overheid - gevraagd het rapport te beoordelen en een selectieadvies op te stellen. Het rapport is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO/Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

1.1 Het plangebied

Het plangebied ligt aan de Sint-Michielsgestelseweg 7 ten ZO van het centrum van Vught. Momenteel is het gebied in gebruik als woonhuis met bijgebouwen en erf. In het zuiden wordt het plangebied begrensd door de Sint-Michielsgestelseweg; in het westen door weiland en in het noorden en oosten door bosstroken. Het plangebied is ca. 3.367 m² groot. Het betreft de kadastrale percelen: Vught, sectie C, nrs. 2101, 2106 en 2599. Voor de locatie en exacte begrenzingen van het plangebied wordt verwezen naar het beoordeelde rapport van Aeres (zie onder).

1.2 Aard van de bedreiging

De huidige boerderij zal worden gesloopt/herbouwd, waarbij een volledige onderkeldering zal worden gerealiseerd, waarbij sprake is van een parkeerkelder met inrit. Ook zal ten noorden daarvan een bijgebouw worden gebouwd dat wordt verbonden met het hoofdgebouw. Uitgaande van de bouwtekening zal de onderkeldering van het pand tot een diepte van tenminste 3,0 m -mv reiken, waardoor een eventueel aanwezige archeologisch ondergrond verstoord zal worden.

2. Archeologisch onderzoek

Aeres heeft het onderzoek in mei/juni 2019 uitgevoerd; de resultaten zijn vastgelegd in:

Vroomans, M.A.K., en L. Kruithof, 2019 : Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek, door middel van boringen - Sint-Michielsgestelseweg 7 te Vught, gemeente Vught - Aeres Milieu projectnummer AM19060 - versie definitief - 7 augustus 2019.

Eerder was de conceptversie (1 juli 2019) van dit rapport beoordeeld; daarbij waren enkele kleine op- en aanmerkingen gemaakt die in deze definitieve versie van het rapport in voldoende mate zijn verwerkt.

2.1 Onderzoeksmethode

Het onderzoek is uitgevoerd conform BRL SIKB 4000, KNA 4.0. Het bestaat uit een bureauonderzoek naar de historie en bodemgesteldheid van de onderzoekslocatie. Aanvullend hierop is een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerd verwachtingsmodel voor de locatie. Dit model zal vervolgens leiden tot een aanbeveling over behoud *in-situ* of eventueel vervolgonderzoek. Doel van het aansluitende verkennend booronderzoek is het toetsen van het in het bureauonderzoek opgestelde verwachtingsmodel en eventueel aanwezige archeologische resten en/of vindplaatsen te inventariseren. Op 2 mei 2019 zijn met een Edelmanboor (diam. 10 cm) 6 verkennende boringen in het plangebied gezet. De boringen gingen tot min. 30 cm in de 'schone' (C-horizont); max. diepte bedroeg 230 cm -mv; de boringen zijn conform ASB 5.2 beschreven.

2.2 Conclusie onderzoek (verkort)

Het plangebied ligt deels in een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden en deels binnen het beekdal van de Essche stroom. De lager gelegen verspoelde dekzanden zijn geen aantrekkelijke vestigingslocaties voor jager-verzamelaars; deze zullen eerder nabij gelegen hoger gelegen dekzandgronden hebben verkozen, direct bij watervoorzieningen. Hierdoor geldt voor het plangebied

een *lage* verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum t/m Mesolithicum. Binnen het gebied worden enkeerdgronden verwacht in het westelijk deel en mogelijk beekerdgronden in het oostelijk deel, ter plaatse van het beekdal. Deze gronden hebben een dek (eerdlaag) dat een conserverende werking kan hebben op eventueel aanwezige archeologische resten. Resten uit de periode Laat-Paleolithicum en Mesolithicum worden onder het een plaggen- of esdek of in de oorspronkelijke bodem verwacht; de verwachting hierop is echter *laag*. In het deel dat in het beekdal ligt (het oosten) kunnen mogelijk *off site* sporen van vuursteenvindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum worden aangetroffen; de verwachting voor *off site* vondsten is *middelhoog*.

Het plangebied blijft ook in latere perioden een minder gunstige locatie. Er zijn in de omgeving meerdere vindplaatsen bekend uit de Bronstijd, IJzertijd, Romeinse Tijd en Vroege Middeleeuwen; deze bevinden zich hoofdzakelijk op de dekzandgronden of op de overgang naar de beekdalen. Daarom geldt voor de periode Neolithicum t/m Vroege Middeleeuwen een *middelhoge* verwachting voor nederzettingsresten als voor *off site* resten. Deze worden onder het plaggen- of esdek of in de oorspronkelijke bodem verwacht. Beekdalgerelateerde (*off site*) archeologische resten ter plaatse van het oostelijke deel van het plangebied, kunnen bestaan uit constructies, dumps, rituele deposities e.d.

Het plangebied ligt ten ZO van de kern van Vught; ten oosten ligt de oude kern van Halder. Uit historisch kaartmateriaal blijkt dat het plangebied, de Sint-Michielsgestelseweg en omliggende wegen omstreeks 1800 al bestaan en in oorsprong terug kunnen gaan tot de (Late) Middeleeuwen. Het lag tot tenminste begin 19^e eeuw in het veld 'De Bulken' en was als bouw- en weiland in gebruik. Het bleef onbebouwd tot medio 20^e eeuw. Mede gezien de regelmatige dijkdoorbraken die mogelijk ook binnen het plangebied voor wateroverlast zorgde, de functie deels als weiland en de afwezigheid van bebouwing, geldt voor het plangebied een *lage* verwachting voor de periode Late Middeleeuwen t/m Nieuwe Tijd. Eventueel aanwezige resten worden vanaf maaiveld verwacht.

Het bureauonderzoek ging er van uit dat binnen het plangebied hoge enkeerdgronden voorkomen. Uit de boringen blijkt dat er een deel van de bovengrond is verdwenen, en vervangen door ophoogzand. Tevens is in boring 3 en 4 sprake van een dik pakket ophoogzand dat vermoedelijk is aangebracht bij de bouw van de huidige boerderij. Onder dit pakket blijkt de bodem tot diep in de C-horizont te zijn omgezet, waarschijnlijk eveneens een gevolg van de bouw. Gezien de sterke roestvorming in de profielen en de nabijheid van het beekdal, is het plangebied aan deze zijde altijd vrij nat geweest, wat ook de ophoog van het deel waar het huis op staat verklaart. In het westelijk en noordelijk deel van het plangebied lijkt het terrein nog ongestoord te zijn en is een antropogeen pakket (enkeerd) aanwezig. Het is mogelijk dat er een podzolbodem onder de opgebrachte pakket heeft gelegen die door landbewerking in het verleden is opgenomen in het bovenliggende pakket, maar hiervan zijn geen sporen aangetroffen.

De bovengrond in het oostelijk deel bleek verstoord door de huidige bebouwing. In die delen wordt de verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum-Mesolithicum voor *off site* resten bijgesteld naar *laag*; voor nederzettingsresten stond deze al op *laag*. Binnen het westelijk deel is nog sprake van een enkeerdgrond, hiervoor blijft de *middelhoge* verwachting voor de periode Neolithicum-Vroege Middeleeuwen gehandhaafd.

2.3 Advies Aeres

Uit de boringen blijkt dat de bovengrond in het oostelijk deel van het plangebied is verstoord door de huidige bebouwing. In die delen wordt de verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum-Mesolithicum voor *off site* resten bijgesteld naar *laag*. Voor nederzettingsresten stond deze al op *laag*. In het westelijk deel is nog sprake van een enkeerdgrond, voor die gebieden blijft de *middelhoge* verwachting voor de periode Neolithicum-Vroege Middeleeuwen gehandhaafd. De geplande ingrepen die nu spelen in het oostelijk deel zullen archeologische resten niet verstoren, aangezien de grond al diep geroerd is en daarom wordt voor dit deel dan ook geen vervolgonderzoek geadviseerd. Indien er in de toekomst bodemverstorende ingrepen gaan plaatsvinden in de rest van het plangebied, wordt geadviseerd daar vervolgonderzoek uit te voeren.

De resultaten van dit onderzoek dienen getoetst te worden door de bevoegde overheid (gemeente Vught), dat op basis van het uitgebrachte advies een besluit zal nemen. Wij (Aeres) willen de opdrachtgever erop wijzen dat dit selectieadvies nog niet betekent dat al bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen.

Het onderzoek is verricht conform de gestelde eisen en gebruikelijke methoden. Echter kan door de aard van het onderzoek, steekproefsgewijs, niet volledig worden uitgesloten dat er archeologische resten aan- of afwezig zullen zijn. Indien tijdens de graafwerkzaamheden toch archeologische sporen of resten worden aangetroffen, dient hiervan melding te worden gemaakt bij de Minister van OCW (in de praktijk de RCE) of zoals gangbaarder is bij de gemeente conform Art. 5.10 (Archeologische toevalvondst) en Art. 5.11 (Waarneming) van de Erfgoedwet 2016.

3. Beoordeling rapportage namens/door de Gemeente Vught

Het rapport is uitgevoerd volgens de geldende wet- en regelgeving en bevat voldoende informatie om tot een selectiebesluit te komen.

3.1 Selectieadvies Gemeente Vught

Uitgaande van het bovenstaande, kan de gemeente Vught instemmen met de inhoud en strekking van het rapport van Aeres en met het advies geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk te stellen.

Verder neemt de gemeente het advies van Aeres over aangaande het mogelijk alsnog voorkomen van zogenaamde 'toevalsvondsten' en de wettelijk gezien juiste omgang daarmee :

... door de aard van het onderzoek, steekproefsgewijs, kan echter niet volledig worden uitgesloten dat er archeologische resten aan- of afwezig zullen zijn. Indien tijdens de graafwerkzaamheden toch archeologische sporen of resten worden aangetroffen, dient hiervan melding te worden gemaakt bij de Minister van OCW (in de praktijk de RCE) of zoals gangbaarder is bij de gemeente conform art. 5.10 (Archeologische toevalvondst) en art. 5.11 (Waarneming) van de Erfgoedwet 2016 .